

13. møde.

Onsdag den 18. januar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om tillæg til lov om indenlandsk skillemønt.

I skrivelse af gårs dato meddeler landbrugsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m. m. og forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

Medlemmer af folketinget Poul Dam, Hanne Reintoft, Sigsgaard og Skræppenborg-Nielsen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlige indsamlinger.

Det er meddelt mig, at *Poul Dam* ønsker at udtræde som stedfortræder i udenrigspolitisk nævn. Til at indtræde som stedfortræder i nævnet i stedet for *Poul Dam* har vedkommende gruppe udpeget *Gert Petersen*. Jeg udbeder mig tingets samtykke til at lade nævnte valg foretage i indeværende møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet. Den pågældende er herefter valgt.

Folketingsmand *Ove Hansen* har meddelt mig, at han ønsker at udtræde af Europarådets rådgivende forsamling som stedfortræder for folketingsmand *Per Hækkerup*. Til i hans sted at indtræde i Europarådets rådgivende forsamling som ny stedfortræder for folketingsmand *Per Hækkerup* har vedkommende gruppe udpeget fhv. folketingsmand *Hermod Lannung*.

Jeg udbeder mig tingets samtykke til at lade det nævnte valg foretage i indeværende møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet. Den pågældende er herefter valgt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Grünbaum): Hermed skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om tillæg til lov om indenlandsk skillemønt.

Forslaget bemyndiger finansministeren til at lade udmønte en indenlandsk skillemønt af møntsølv lydende på 10 kr. i anledning af Hendes kongelige Højhed tronfølgerens, prinsesse Margrethes, forestående bryllup med grev Henri de Laborde de Monpezat. Da der ikke i den gældende lov om skillemønt, lov nr. 48 af 24. februar 1960, er hjemmel til udmøntning af en sådan mønt, er det nødvendigt at fremsætte lovforslag herom.

Det har været praksis ved særlige lejligheder, fortrinsvis i forbindelse med begivenheder inden for kongehuset, at udmønte erindringsmønter i sølv, der er blevet solgt til en pris, der overstiger møntens pålydende, således at overskuddet efter samråd med Hans Majestæt Kongen er anvendt til almenyttige eller velgørende formål. Senest er i 1964 udmøntet en sølvfemkrone i anledning af Hendes kongelige Højhed prinsesse Anne-Maries bryllup.

Bl. a. under hensyn til, at udgifterne ved fremstilling af en sølvfemkrone vil overstige møntens pålydende værdi, er det fundet rigtigt i nærværende tilfælde at fremstille en sølvtikrone. Det er tanken at lade denne sølvtikrone sælge for en pris af 20 kr., og af det herved fremkomne overskud på 10 kr. pr. mønt skal Hans Majestæt Kongen kunne disponere over halvdelen, medens den resterende del af overskuddet påtænkes delt med halvdelen til Vanførefonden og resten til Dansk Røde Kors og et børnehjem i Lyksborg.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale det til velvillig behandling i det høje ting.

Landbrugsministeren (Chr. Thomsen): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m. m. og forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

[Landbrugsministeren.]

Ved de to lovforslag søges de fornødne midler til gennemførelse af udlånsvirksomheden til de nævnte formål stillet til rådighed for finansåret 1967-68.

Forslaget til lov om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m. m. afviger på væsentlige punkter fra den nugældende udlånslov, bl. a. derved at der i overensstemmelse med en af landbokommissionen afgivet indstilling foreslås en væsentlig forhøjelse af rådighedsbeløbene til suppleringsformål med henblik på en forstærket indsats fra statens side i retning af øget støtte til forbedring af ejendomsstrukturen inden for landbruget.

Det foreslås, at der i finansåret 1967-68 stilles et beløb på i alt 50 mill. kr. til rådighed af jordfondens og statskassens midler til tilsagn om lån til finansiering af hensigtsmæssige jordsuppleringer og bygningsudvidelser m. m. i henhold til bestemmelserne i §§ 34, 55 og 56 i det af mig tidligere fremsatte forslag til lov om ændringer i lov om oprettelse og supplerings af mindre landbrug m. m. — statshusmandsloven. Forslaget betegner en forhøjelse af rådighedsbeløbene til suppleringsformål på 37,6 mill. kr. i forhold til udlånsloven for 1966-67, hvor der er stillet et beløb på i alt 12,4 mill. kr. til disposition til disse formål.

Med hensyn til størrelsen af de beløb, der foreslås stillet til disposition til jordhvervelser m. m. og til oprettelse af nye selvstændige jordbrug, indeholder forslaget ikke ændringer i forhold til udlånsloven for 1966-67. Efter indstilling fra statens jordlovsudvalg foreslås det dog, at rådighedsbeløbet til oprettelse af nye selvstændige landbrug og gartnerier af statskassens midler forhøjes med 2½ mill. kr. fra 4 mill. kr. til i alt 6½ mill. kr., men denne forhøjelse modsvares af, at den hidtidige bevilling på 2½ mill. kr. til byggelån, installations- og etableringslån af jordfondens midler ikke er medtaget i forslaget som følge af, at jeg i det nævnte forslag til lov om ændringer i statshusmandsloven har foreslået, at der gives adgang til afløsning af jordrenten, og at der derefter fra 1. april 1967 ikke længere oprettes nye brug på jordrentevilkår.

Jeg gør i denne forbindelse opmærksom på, at der, såfremt forslagene til lov om ændringer i statshusmandsloven og lov om

ændringer i lov om opførelse af arbejderboliger på landet ikke skulle blive gennemført inden den 1. april 1967, vil være valgfrihed som hidtil for låntagerne mellem jordrente og jordkøbslån ved overtagelse af jord i statens eje, og at det i så fald vil være nødvendigt, at der i udlånsloven optages et rådighedsbeløb af jordfonden til byggelån m. m. Jeg henviser i øvrigt til bemærkningerne i lovforslaget.

På grund af de stigende jordpriser og de stigende byggeomkostninger foreslås maksimumssatserne for lån til jordkøb og lån til opførelse af bygninger m. m. forhøjet som anført i bemærkningerne til forslaget. De foreslåede forhøjelser af lånesatserne er foretaget i overensstemmelse med de af statens jordlovsudvalg afgivne indstillinger.

En væsentlig ændring i forhold til udlånsloven for 1966-67 indeholdes i forslagets § 5, hvorved rentesatsen for de af loven omfattede lån foreslås forhøjet fra de nuværende 5 pct. p. a. til 6½ pct. p. a. Ved denne ændring, der er foretaget på baggrund af de drøftelser, der i sommeren 1966 fandt sted i landbokommissionen, søges lovens udlånsrente tilnærmet den almindelige markedsrente. Jeg skal i denne forbindelse nævne, at statens jordlovsudvalg i sin indstilling til landbrugsministeriet har peget på, at ansættelse af en så relativt høj rente kan bevirke vanskeligheder i konverteringstilfælde. Jordlovsudvalget har derfor henstillet, at det tages under overvejelse eventuelt at give adgang til en vis lempelse i sådanne tilfælde. Hele dette spørgsmål hører imidlertid hjemme i hovedloven, hvor det er foreskrevet, at efter konvertering skal lånet forrentes efter de for ny lån gældende regler, og spørgsmålet er derfor ikke gjort til genstand for behandling i det foreliggende lovforslag. Men spørgsmålet vil kunne tages op i forbindelse med behandlingen af forslaget til lov om ændringer i statshusmandsloven.

Lovforslaget afviger også i selve sin tekniske udformning på væsentlige punkter fra den nuværende udlånslov bl. a. som følge af, at en række bestemmelser af mere permanent karakter søges overflyttet fra udlånsloven til hovedloven. Udlånsloven vil således fremtidig i det væsentlige alene indeholde bestemmelser om de årlige rådighedsbeløb, om maksimumsbeløbene for de en-

[Landbrugsministeren.]

kelte lånetyper samt bestemmelser om lånenes forrentnings- og afdragsvilkår.

Som et sammenfattende udtryk for den ændrede målsætning for statens udlånsvirksomhed på dette område, der vil være resultatet af de foreslåede ændringer, foreslås lovens titel ændret til: „Lov om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m. m.“.

I forslaget til lov om udlån til arbejderboliger på landet er de beløb, der foreslås stillet til rådighed af statskassens midler, nemlig i alt 25 mill. kr., af samme størrelse som beløbene i den gældende udlånslov. Da jeg i det tidligere fremsatte forslag til lov om ændringer i lov om opførelse af arbejderboliger på landet har foreslået, at der efter den 1. april 1967 ikke længere oprettes boliger på jordrentevilkår, er der ikke i forslaget optaget noget beløb hertil. Det samlede beløb, der foreslås stillet til rådighed til de omhandlede formål af jordfondens og statskassens midler, er således nedsat med 1,5 mill. kr. i forhold til de rådighedsbeløb, der er fastsat i den nuværende udlånslov. Endvidere foreslås rådighedsbeløbet til erhvervelse af byggegrunde af jordfondens midler nedsat fra 75.000 kr. til 50.000 kr. De foreslåede ændringer er foretaget i overensstemmelse med de af statens jordlovsudvalg afgivne indstillinger.

Jeg gør opmærksom på, at det også med hensyn til dette lovforslag vil være nødvendigt at foretage ændringer, såfremt forslaget til lov om ændringer i lov om opførelse af arbejderboliger på landet ikke gennemføres inden den 1. april 1967.

Som følge af antallet af ansøgninger om lån af statskassen ville der formentlig være behov for en ret betydelig forhøjelse af rådighedsbeløbet af statskassen, men på grund af den finansielle situation har jeg ikke ment at burde stille forslag herom.

På grund af den fortsatte stigning i byggeomkostningerne foreslås den almindelige lånesats for byggelån i overensstemmelse med indstilling fra jordlovsudvalget forhøjet med 2.000 kr. fra 43.000 kr. til 45.000 kr.

Under jordlovsudvalgets behandling af lovudkastet har der været rejst spørgsmål om en forhøjelse af grænsen for det i lovforslagets § 3, stk. 3, omhandlede tilskud til

indløsning af ældre pantegæld fra 3.000 kr. til 4.000 kr. Jordlovsudvalget har imidlertid ikke afgivet indstilling om en forhøjelse af dette beløb, og jeg har derfor ikke ment at burde ændre forslaget på dette punkt.

De øvrige bestemmelser i forslaget svarer i realiteten til de i den nuværende udlånslov indeholdte bestemmelser, men der er på samme måde som foreslået med hensyn til forslaget om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m. m. foretaget overflytning af en række bestemmelser af mere permanent karakter fra udlånsloven til hovedloven samt herudover foretaget forskellige tekniske ændringer.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til de to lovforslag, og idet bemærkes, at forslagene, der må ses i snæver sammenhæng med de tidligere fremsatte lovforslag om ændringer i henholdsvis statshusmandsloven og loven om opførelse af arbejderboliger på landet, ikke vil medføre oprettelse af nye administrative organer eller udvidelser af bestående administrative organer, skal jeg anbefale disse lovforslag til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam): Jeg tillader mig herved for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om offentlige indsamlinger.

Forslaget går ud på at begrænse myndighedernes adgang til at hindre afholdelsen af offentlige indsamlinger til visse i loven tydeligt angivne tilfælde, nemlig når formålet med indsamlingen kun kan have interesse for et forsvindende lille mindretal, eller når der allerede er givet tilladelse til en ganske tilsvarende indsamling, eller endelig såfremt arrangørerne ikke vil underkaste sig den fornødne kontrol. Det vil derimod, såfremt forslaget vedtages, ikke mere være muligt at nægte tilladelse til en indsamling uden begrundelse eller med henvisning til politiske, herunder udenrigspolitiske, hensyn, jfr. justitsministerens besvarelse af mit spørgsmål angående administrationen af indsamlingsloven (Folketings-tidende 1966-67, 1. samling, sp. 325).

Loven fra 1934 har utvivlsomt været nyttig — ikke mindst på grund af den kontrolpraksis, som er blevet udformet, og som indebærer en rimelig beskyttelse af offentligheden mod misbrug af indsamlingsformen